

Posamezna številka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrť leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišstvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

47. številka

Maribor, dne 28. aprila 1924

Letnik XVI.

Prosvetno delo francoskih ka- toličanov.

Naslonitev Jugoslovanov na Francoze v prosvetnem
oziru.

V povojni dobi smo prišli v političnem in splošno
kulturnem oziru nekoliko bližje francoskemu narodu.
Naravno, da je začelo med nami rasti zanimanje za
francosko ljudstvo, za njegov jezik in njegovo prosvetno
delo. Nastali so po večjih krajih francoski krožki, razna
društva, ki nas hočejo natančneje seznaniti s francos-
kim ljudstvom in nas povesti v njegovo kulturno sfero.

Mesto, ki ga je pred vojno zavzemala med nami v
prosvetnem oziru Germanija, bi naj zavzela polagoma
in vsaj deloma Francija. Da v tem oziru ne smemo iti
predaleč, temveč si varovati tudi v prosveti kolikor mo-
goče samostojnosti, duševno neodvisnosti in vstvarjati
predvsem lastno, jugoslovansko svojstveno prosveto,
menda ni treba opozarjati. V svojstvenosti lastnega
ljudstva vkoreninjena, kolikor mogoče samostojno se
razvijajoča prosveta, nam bo dala isti duševni razmah
in zrelost, ki je predpogoj za ugled, spoštovanje in pravo
samostojnost v krogu drugih narodov.

V kolikor je pri vstvarjenju lastne prosvete potre-
ben stik z drugimi narodi — nam pa francosko ljudstvo
lahko veliko koristi. Kultura francoskega naroda je ve-
lika in bogata, v marsikaterem oziru čisto samonikla,
samostojno vstvarjajoča ter miselnosti Jugoslovanov
bližja in sorodnejša, ko nemška. Ima za seboj stoletno
zgodovino zanimivega razvoja, je bogata na velikih sa-
morastlih idejah, ter vsebuje mnogo pridobitev in vred-
not splošno kulturnega pomena. Zanimanje za pro-
svetno delo francoskega ljudstva je začelo zopet rasti
po svetovni vojni. Različni narodi pošiljajo svoje lju-
di v Francijo študirat in proučevati kulturne razmere.

Nekaj o prosvetnem delu francoskih katoličanov.

Nas katoličane mora še posebno zanimati prosvet-
no delo, ki ga vrše francoski katoličani med svojim
ljudstvom. Kulturni boj v predvojni dobi je pomagal
vstvariti tudi med nami mnenje, da je francoska kla-
sična dežela modernega brezverstva in moralne propa-
losti. Francoskim katoličanom se je očitalo, da ne ka-
žejo nobene odporne sile, da so premalo agilni, da ne
znajo priboriti krščanskemu svetovnemu nazoru ugleda
in upoštevanja med svojim ljudstvom. Ta sodba, že
takrat v marsikaterem oziru pretirana, je dandanes na-
pačna in krivična. Pred nami leži Almanah (Almanach
catholique francais pour 1924), ki daje pregled v pro-
svetnem delu francoskih katoličanov na versko-nravnem,
vzgojnem, socialnem, znanstvenem, literarnem,
umetniškem, narodno-gospodarskem in političnem po-
lju v letu 1923. Knjiga je po svoji vsebini in ureditvi
snovi zanimiva, posebno, ker nam kaže, na kak način
so se lotili francoski katoličani po težkih izgubah v kul-
turnem boju znova obnovitvenega dela — in zapričeli
med svojim ljudstvom prepoved v krščanskem smislu,
ki se tako lepo in uporno razvija.

Almanah izdaja vsako leto katoliški komite v Pa-
rizu, ki vodi prosvetno delo doma in skuša v svojem
mesečniku »Les amitiés catholiques français a l'étran-
ger«, vzbuditi med drugimi narodi zanimanje za fran-
cosko prosveto, posebno za delo katoličanov, jim pridobi-
ti prijateljev, sodelovalcev, ter dvigniti tako ugled
svojega ljudstva po svetu.

Pregled vsebine Almanaha.

V predgovoru ki ga je napisal Almanahu škof Bau-
drillart, član francoske akademije in ravnatelj katoliš-
kega zavoda v Parizu, sta označena dva glavna cilja
prosvetnega dela francoskih katoličanov vzgojiti svoje-
mu ljudstvu dobre katoličane in dobre Francoze. V za-
četku knjige je koledar z lepo dekorativno opremo, ki
uporablja dostikrat na jako originalen način verske
motive.

V poročilu o verskem življenju najdemo z mnogi-
mi podatki potrjeno dejstvo, da se versko-nravno živ-
ljenje med francoskim ljudstvom na globoko in široko
lepo razvija, da znajo posebno francoski katoličani po-
sebnost episkopata in duhovščina vsako priliko spretno
porabiti, da vzbude in poživijo versko-nravno zavest in
pokažejo pomen religije za vse panove prave narodne
kulture. Prepeljati vse zasebno in javno življenje s kršč.
duhom — penetration — je cilj in metoda temu primer-
ne. Med ljudstvom s tako burno preteklostjo in vse-
stransko izobrazbo to delo ni tako lahko ter zahteva ve-
lik oduševne premoči, spretnosti, razumevanja, moder-
nega življenja, individualnosti svojega ljudstva, ter v
pravi religioznosti zasidranega pogumnega ofenzivne-
ga duha, ki es ne ustraši nobenih zaprek, in zna prijeti
nasprotnika tudi tam, kjer se čuti najbolj varnega. Vse
to opazamo pri versko-nravnem obnovitvenem delu
francoskih katoličanov. Da pribore svojemu delu, po-
sebnost med izobraženstvu, ugled, spoštovanje in sode-

lavcev, ter ovržejo mnenje, da sta znanost in vera dva
nespravljliva svetova, prireajo proslave osebnosti, ki so
se na tem ali na onem polju v zgodovini francoske kul-
ture odlikovali, ter bili obenem dobro prepričani kato-
ličani.

Na takih prireditvah zbirajo odlično občinstvo, ki
odnaša iz njih, če ne drugega, vsaj vtis, da krščanski
svetovni nazor ni ovira, temveč gonilna sila za pravo
prosvetno delo. Tako so proslavljali v preteklem letu
Pasteurja, Pascola, Petra de Ronsard, Jouberta, sestro
Terezijo iz reda Detinstva Jezusovega, duhovnika-pi-
satelja Bremond, ki je postal po svojih literarnih delih
član francoske akademije — ter mnogih drugih in kakor
pričajo poročila, z velikim uspehom za katoliško stvar.

Papeške okrožnice, ki so po svoji idejni, progra-
matski vsebini pravi kulturni dokumenti, pastirski li-
sti domačega episkopata, ki obravnavajo času in raz-
meram primerno vse pereče probleme družabnega živ-
ljenja, dajejo smernice in impulz celotnemu prosvet-
nemu delu. Zato o njih večkrat govorijo in pišejo, ter
jih razširjajo v poljudnih izdajah med ljudstvom. Ver-
sko-nravnstven pouk mladine in odraslih je skrbno ure-
jen in organiziran v mnogih nabožnih udruženjih, ki
uspešno delujejo. Izraza dobiva to notranje versko živ-
ljenje v lepih verskih običajih, ki prepletajo družinsko
in javno življenje, v dobrem obisku javne službe božje
in raznih božjih petov, ki jih je na Francoskem posebno
veliko, dalje s številnim prejetjem sv. zakramen-
tov, posebno od strani izobraženstva, posebno pa v im-
pozantnih verskih manifestacijah, kakor je bil veliki
narodni evharistični kongres od 4. do 8. julija 1923 v
Parizu, ki po svojem notranjem delu in zunanjem si-
jaju ne zaostaja prav nič za velikimi svetovnimi kon-
gresi zadnjih let. 50.000 udeležencev so zbrali francoski
katoličani na tem kongresu okoli presv. Evharistije. —
Poročilo o nočni adoraciji, o skupnem sv. obhajilu
otrok, delavcev, izobraženstva, vojaštva — kaže versko
zavest in prepričanje, ki človeku imponira.

Požrtvovalnost francoskega naroda.

Iz poročila o stanju francoskega svečeništva, o nje-
govem dušeskrbnem delu po deželi, po velikih mestih
med izobraženstvom, delavstvom, vojaštvom in drugimi
različnimi sloji — spoznamo marsikatero zanimivo me-
todo modernega dušeskrbja. Ker je cerkev ločena od
države ter je zgubila v kulturnem boju skoroda vse
svoje premoženje, mora skrbeti svečeništvo samo za
svoj obstoj, in spraviti skupaj sredstva za vzdrževanje
cerkev in drugih verskih naprav.

Francosko ljudstvo daruje ogromne svote za cerkve-
ne namene. Pariz sam je daroval v zadnjih dveh letih
nad 12 milijonov frankov. Gotovo lep dokaz verske za-
vednosti. Zelo razširjeno in vzorno organizirano je med
francoskimi katoličani misijonstvo doma in v inozem-
stvu, posebno v Afriki, Aziji. Delo francoskih misijon-
arjev je znano — država sama ga priznava in pod-
pira. Med osebami, ki so bile v zadnjih treh letih od cer-
kve prištete svetnikom, je 17 francoske narodnosti, o
157. pa se vrše preiskave v svrhu proglačitve blaženim
ali svetnikom. Ljudstvo, ki rodi in daje toliko svetni-
ških značajev mora biti po svoji pretežni večini v ver-
skem oziru dobro.

Skrb francoskih katoličanov za družino.

Iz poročila o prosvetnem delu na socialnem polju
vidimo, da posvečajo francoski katoličani posebno po-
zornost družini. Potom tiska in predavanj opozarjajo
svoje ljudstvo, da je zakramentalen zakon, po krščan-
skih načelih urejeno družinsko življenje, za francoski
narod edina rešitev iz nevarnosti in konstantno napre-
dujočega izumiranja. S skrbno zasnovanim socialnim
delom skušajo vstvariti družinskemu življenju zdrave
predpogoje in ga s pomočjo različnih organizacij za-
očeti, matere, otroke, posle, družine, moralno in gospo-
darsko dvigniti. Članek verne francoske matere, kako
naj mati uredi in vodi versko-nravno vzgojo svojih
otrok, razodeva vso veliko ljubezen francoske matere do
cerkve in do svojega ljudstva, in globoko skrb za njega
rast in napredek.

Življenje v župniji kaže mnogo občestvene, skoroda
družinske zavesti, ki jo duhovnik v družabno vzgoj-
nem smislu ob vsaki priložnosti utrjuje in pogloblja in
si s praktičnim socialnim delom utira pot do src svojih
župljanov. Lepi običaji, kakor darovanje belega jag-
njeta, odkrivajo prisrčni odnosi med župljani in nje-
no duhovščino. Poleg drugih socialnih navedb, ima vsa-
ka župnija dobro opremljeno knjižnico ter skrbno orga-
nizirano izobraževalno in vzgojno delo.

Francoski katoličani in šolstvo.

Težek problem za francoske katoličane je šolstvo.
Tudi tega so rešili s svojo požrtvovalnostjo in si ustva-
rili lastno šolstvo, s tem pa tudi zavedno, katoliško in-
teligenco. Poleg številnih ljudskih, strokovnih, srednjih
šol imajo pet univerz, štiri višje poljedelske šole z za-
vednim krščanskim učiteljstvom.

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišstvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

Francoski katoličani na slovstvenem in umetniškem
polju.

Ogromno je delo, ki so ga izvršili v preteklem letu
na slovstvenem polju. Almanah našteva dolgo vrsto
znanstvenih, leposlovnih del, ki so jih spisali odlični,
katoliški pisatelji ter pravi, da slovstvo francoskih ka-
toličanov še ni bilo nikoli tako bogato, vsestransko in
pestro ko v pretečenem letu. Na tem polju so posebno
agilni in močni — ter so priborili ravno s tem delom
katoliški stvari velik ugled. Mnogi pisatelji iz vrst fran-
coskih katoličanov — so člani francoske akademije. Ve-
lika je posebno poljudna apologetična literatura, ki iz-
haja pod naslovom »Znanost in vera« zdej že 703. zve-
zek. Poleg poljudnih razprav v aktualnih verskih, etič-
nih, socialnih, gospodarskih, političnih problemih, nu-
dijo ljudstvu praktičen pouk v zakonodaji, o zakonskem
testamentarnem, dedinskem pravu, o higijeni, praktični
uporabi modernih tehničnih pridobitev, o športu ter
pregled slovstva, ki ima pomen za ljudsko izobrazbo in
vzgojo.

Močno je tudi časopisje francoskih katoličanov. —
Sedem velikih dnevnikov imajo v Parizu, dobro orga-
nizirano žurnalistiko po deželi. Les croix de Province,
poljudno pisani tedniki, imajo 600.000 naročnikov. Več
mesečnikov — okoli 130 različnih revij, obravnava vse
različne probleme narodnega življenja iz krščanskega
stališča. Vstvarili so si lastne tiskarne, založništva, veli-
ke knjižarne in dobro urejeno kolportazo.

Tudi krščanska umetnost se med francoskimi ka-
toličani lepo razvija in je ustvarila v pretečenem le-
tu v stavbarstvu, slikarstvu, kiparstvu, glasbi, lepa,
originalna dela, ki vzbujajo pozornost, med, v tem oziru
precej razvijeno francosko publiko.

Še nekaj iz Almanaha.

Kako vsestranski so francoski katoličani pri svo-
jem prosvetnem delu, nam kaže poročilo o turistik, o
raznih krščanskih telovadnih in športnih društvih, zdru-
ženih v Federation des Patronages de France, ki je
zbrala v juliju 1923 20.000 telovadcev in ljubiteljev špor-
ta na Martovem polju ter dosegla v telovadbi in drugih
športnih prireditvah uspeh, da so postali pozorni celo
Parizani.

V političnem življenju napredujejo. Nimajo sicer
samostojne politične organizacije — vendar pa med razni-
nimi političnimi skupinami, v zakonodajnih zastopih,
v vladi, posebno med generaliteto, med vodilnimi poli-
tiki mnogo svojih pristašev, ki zastopajo odločno inte-
reze katoličanov. Razmerje med cerkvijo in državo se
zboljšuje in razvija v smeri sprave in pogodbene ure-
ditve medsebojnih zadev.

Šematizem, ki zaključuje Almanah ima obilico za-
nimivega statističnega materiala. V cerkveno-uprav-
nem oziru je razdeljena Francoska na 17 nadškofij, 95
škofij. V svetovni vojni je bilo mobiliziranih 32.699 du-
hovnikov, padlo 4618. — Za izseljenice imajo župnije v
Rimu, Louronu, Madridu, Barceloni, Lisaboni, New-
Yorku, San Francisko, Carigradu, Smirni, Visoke šole v
inozemstvu: Rimu, Jeruzalemu, Bejrutu, Changhai.

V francoskih kolonijah se posebno v Kanadi kršč.
misel lepo razvija. Pa tudi za katoličane drugih narodov
na svojem ozemlju lepo skrbijo. Leta 1922 so zbrali
46.000 frankov in omogočili 13 inozemskim dijakom
brezplačno študiranje na svojih zavedih. Leta 1923 so
dali 20 inozemcem 60.000 frankov podpore. V letu 1924
vzdržujejo 30 inozemskih dijakov — ter so poslali ravn-
no te dni poziv katoličanom po svetu, da podpirajo to
njihovo akcijo z denarnimi prispevki. Naslovna knjiga
z dolgo vrsto odličnih imen iz Francoske — številni oga-
si trgovcev, obrtnikov, različnih podjetij, priča, da ima-
jo francoski katoličani med vsemi sloji somišljenikov,
sodelavcev — in da uživajo v francoski javnosti velik
ugled.

Politični položaj.

IZJAVE DR. KOROŠCA O KRIZI.

Urednik »Slovenca« je posetil dr. Korošca ter do-
bil od njega glede sedanjega političnega položaja sle-
deče izjave:

Položaj je popolnoma jasen. Na eni strani parla-
mentarna večina, na drugi strani parlamentarna manj-
šina. Na eni strani zastopani Srbi, Hrvati in Slovenci,
na drugi sami Srbi. Mi za ravnopravnost, oni za nad-
vlasti, mi za bratski sporazum, oni za tlačanje, mi za
pošteno upravo, oni za nadaljevanje najgrše korupcije.
Mi smo sposobni, da državo konsolidiramo, oni so na
najboljšem potu, da z brezmejno korupcijo, najgršim
strankarstvom in bolestinim sovraštvom proti Slovincem
in Hrvatom upropastijo našo državo.

Vprašanje: Ali soglašajo radikali s to parlamen-
tarno manjšino? — Odgovor:

Ne, ne hvala Bogu! Med njimi je dovolj poštenih
elementov, ki vidijo, da dosednji način, kako se je iz-

koriščala vlada, vodijo stranko in državo v propad, a niso dovolj odločni, da bi se osvobodili jake strankine discipline. Vsem je pred očmi slučaj pokojnega Protića, ki je bil v stranki tako jak in ugleden, zdrobilo kolo strankine discipline, kaj bo še le z menoj? Osvoboditev poštenih elementov bi morala priti iz širokih radikalnih volivnih mas, a te so premalo poučene o žalostnih razmerah v stranki. V Srbiji se premalo čita zaradi visokega odstotka analfabetov. In še ne bo kmalu boljše, ker je osnovno šolstvo tako hudo zanemarjeno. Pribičevićeva naučna politika je usodepolna za državo, kar že danes postaja jasno na primer v Makedoniji. Novih kulturnih vrednot ne ustvarja, a stare upropašča z nezbranim strankarstvom.

Ali je upati, da se del radikalov zopet vrne k lepim starim tradicijam radikalne stranke? — Odgovor:

Ne pravim, da bi to bilo popolnoma izključeno, a težko je. Toda tak proces v radikalni stranki ne bi sedanje jasne situacije napravil motne. Na oni strani bi postala manjšina še manjša, a naš krog, ki smo za pošteno upravo in sporazum, bi se povečal, in proces ozdravljenja političnih in socialnih razmer v državi bi le z večjo silo napredoval. Potem bi bilo upati, da naša država kmalu neha biti država nasilja, umazane korupcije in nizkotnega strankarstva, ter postane država reda, mira in napredka, v resnici pravna in kulturna država.

Ali se bo vlada izročila parlamentarni večini? — Odgovor: Naravno bi to bilo. Tudi verjetno je, toda gotovega ni nič na svetu. Menda v nobeni evropski parlamentarni atmosferi se toliko ne intrigira, podtika in naravnost laže, kakor v beograjski. Saj ste sami videli, koliko Radićevih izjav se je samo zadnji čas potvrdilo in prosto izmislilo. Da bi bila kaka nevarnost za državo, ako pride tudi Radićeva stranka na vlado, in to še v zvezi z drugimi strankami, v kojih državotvornost absolutno nihče ne dvomi, je smešno. Trenotno ni večje nevarnosti za državo, kakor je nadaljevanje Pašić-Pribičevićevih zloglasnih vladnih praktik. Namesto naprej h konsolidaciji države, bi zopet naredili velik korak nazaj. To bi bila pogreška, ki bi se lahko kruto maščevala. To bi značilo, da pri nas mora biti korupcija in velesrbstvo na vladi in da je vsled tega sporazum s Hrvati in Slovenci nepotreben, da je nepotrebna za velesrbstvo tudi poštena uprava.

Ali je mogoča kaka tretja pot? — Rekel sem Vam že, da bi sodelovanje poštenih radikalov bilo možno in da bi pojačalo sedanje (našo) parlamentarno večino. Izključena, nemogoča pa je vsaka kooperacija s korupcionisti in hegemonisti, naj bi ta bila zamišljena kot širja (mi in radikali) ali kot nova (radikali in nekatere stranke iz našega bloka) koncentracija. Absolutno izključenol

Torej ni nobene druge poti? — Še je ena, ki je po mojem mišljenju tudi parlamentarna, toda o njej govoriti je še danes prerano in nepotrebno. Danes stojimo mi Slovenci in Hrvati tu, da v bratski zvezi z vsemi dobro hotečimi in pošteno delujočimi Srbi prevzamemo ureditev in upravo naše skupne države. Nočemo rušiti, nasprotno mi hočemo popravljati, kar je sedaj slabo in trhlo, ter zidati, kar je še potrebno in nujno. Ako se sedaj naša roka odbije, potem bi to značilo, da Slovenci in Hrvati v tej državi ne uživamo vseh pravic, da smo državljani druge vrste, ki ne smemo niti sodelovati, ampak biti samo vladani.

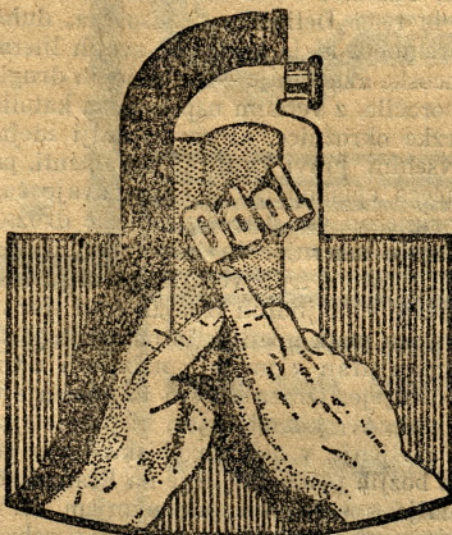
Kako odgovarja zunanji minister? Glede berlinskih razkritij o tajnih vojaških pogodbah s Francijo je stavil poslanec dr. Josip Hohnjec na zunanjega ministra dr. Ninčiča vprašanje po sledečih točkah: 1. Ali Vam je bil predložen koncept tajnega dogovora med nami in francosko ter čehoslovaško republiko, kakor je bil objavljen v »Berliner Tagblattu«, ali vsaj s slično vsebino znan? 2. Ako je bil tak koncept predložen, ali ste ga odklonili s protokolom, objavljenim v »Berliner Tagblattu«, ali vsaj s sličnim protokolom? 3. Ako je istinit protokol, kako ste mogli, ne da bi prej imeli odobrenje narodne skupščine, izjaviti, da soglašate z osnovno mislijo, ki nas veže na vojno pomoč. 4. Zakaj niste, ako Vam ni bil predložen koncept tajnega ugovora in ako niste podpisali protokola, podali jasnega dementija ter tako v javnosti podprli našo zaveznico Čehoslovaško in prijateljsko nam Francijo? 5. Ali ste voljni nadalje voditi našo zunanjo politiko tako, da nihče ne bo dvomil v miroljubnost naših narodov? — To vprašanje je dobil zunanji minister potom predsedništva narodne skupščine že 25. marca, odgovarja pa nanj še le sedaj in sicer takole: Na točke 1., 2. in 3. — ni mi bil znan koncept tajnega dogovora med nami, francosko in čehoslovaško republiko, ki je bil publiciran v »Berliner Tagblattu«. O tem sem prvič zvedel ob publikaciji v »Berliner Tagblattu«. — Na točko 4. — Dementi, ki je bil na to izdan, je jasen in je bil ponovljen. — Na točko 5. — Kraljevska vlada je tudi doslej nudila vedno dokaze, da je njena zunanja politika navdahnjena z željo, da se našemu narodu ohrani mir.

Pašićevi svetovalci. Odkar traja kriza se Pašić malo obrača na poslanski klub radikalne stranke ter se rajši posvetuje v ožjem krogu ljudi, ki so že radi tega nasprotni opozicijskemu bloku, ker vedo, da bi jih vsaka poštena vlada postavila pred sodišče. To so v prvi vrsti dr. Laza Marković, dr. Velizar Janković, minister Kojić in z njimi seveda tudi Pašićev sin Rade. Pašić je poklical iz Pariza tudi znanega diplomata Spalajkovića in ta družba se sedaj posvetuje, kako bi se dalo izintrigirati mandat za volilno vlado. Poslanskega kluba se Pašić izogiblje, že ve tudi dobro, zakaj. Ko je poslanec Petrović v verifikacijskem odboru nastopal proti vladnim nakanam, ga je Pašić vabil na razgovor med štirimi očmi. Petrović se pa ni odzval ter je ob prvi priliki v klubu zabrusil Pašiću v obraz, da vodi z aferami

stranko v propad. Navedel mu je tudi posamezne slučaje. Pašić je pa molčal ter se počasi izgubil iz kluba.

Vlada izdaja ukaze v dobi krize. Pašić-Pribičevićev režim nadaljuje brezobzirno stvari, ki so povsod po kulturnem svetu nemogoče. Drugod je tako, da se v dobi krize ne izdajajo nobeni ukazi, pri nas je pa minister prosvete brezobzirno in nemoteno izdelal velik ukaz o premeštitvah učiteljstva in ta ukaz je baje že podpisan.

Ureditev odnošajev z Madžarsko. Med Madžarsko in Jugoslavijo se že dalje časa vrše priprave za ureditev normalnih odnošajev med obema državama. Konference se pričnejo najbrž še ta teden v Budimpešti in v Beogradu. Za šefa naše delegacije v Beogradu je imenovan bivši minister pravde dr. Niko Perić; prideleni so mu strokovnjaki za likvidacijo sekvestrov, za vodna vprašanja, za železnice, za trgovske zadeve in za obmejni promet. Našo delegacijo v Budimpešti bo vodil tamošnji poslanik Tihomir Popović. Šef madžarske delegacije v Beogradu je poslanik Hony. Ker bo ta konferenca končno razčistila medsebojne odnose, vlada za njen potek v Budimpešti kakor tudi v Beogradu živahno zanimanje.

**Obdrži zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo —
Odol rabi!**

Misli boljše!

Po svetu.

Priznanje grške republike. Francoska in japonska vlada sta priznali novo grško republiko. Isto namerava v kratkem storiti Belgija, sledile ji bodo v kratkem pa druge države. Ker je priznala novo republiko Francija, jo bo seveda tudi Rumunija kljub rodbinski zvezi obeh dinastij.

Ogrska pod kontrolo Zveze narodov. Ogrski parlament je sprejel kontrolo Zveze narodov v svrhu finansijske konsolidacije. Države-upnice dajo Ogrski za odplačevanje posebne olajšave pod pogojem, da ogrska vlada sprejme nekatere zakonske reforme, po katerih bo ogrska državna administracija dve leti pod kontrolo zavezniskega komisarja, ki ga imenuje Zveza narodov. Pod nadzorom bodo zlasti davki in do 30. junija 1926 mora biti uravnotežen državni proračun, a pri tem ogrska vlada ne sme najeti kakega novega posojila ter si mora pomagati edino le z internacijskimi posojili 250 milijonov zlatih K. Jamstvo za to posojilo dajejo prihodi ogrskih carinarn in pa monopol sladkorja in tobaka. Ustanovi se tudi nova emisijska banka, ki bo stala pod kontrolo komisarja ter bo edina smela emitirati ogrski denar. Vlada bo morala takoj sedaj začeti z reformo davčnega zakona in z redukcijo državnih uslužbencev, kar tvori tudi glavne predpogoje finančne sanacije.

Nemški kolonisti v Rusiji. Ruska vlada je dovolila 1000 nemškimi delavcem, da se naselijo v Rusiji ter jim je dala na razpolago 3000 desjatin zemlje. Med naseljenici so v prvi vrsti delavci iz jeklarn in tovarn za nože v Solingenu.

Progoni v Rusiji. Sovjeti so pričeli z veliko akcijo proti vsem antiboljševskim organizacijam. Po celi državi so na dnevnem redu aretacije in smrtna obsodba. Povod novim progonom so mnoga tajna društva, ki so se širila po celi državi in v katerih so se zbirali nasprotniki sedanjega režima.

Japonska in Amerika. Napetost med Ameriko in Japonsko radi novega izseljeniškega zakona je popustila, ker je Japonska uvidela, da je Amerika tudi napram drugim državam priseljevanje zelo omejila. Japonski poslanik je poslal ameriškemu državnemu tajniku pismo, s katerim povdarja, da prejšnje pismo ne pomeni nobene prikrita grožnje.

Beleške.

Srbi proti Pašiću in Pribičeviću. Od dneva do dneva se množijo zelo ostre srbske obsodbe Pašić-Pribičevićeve politike. Srbi uvidevajo tudi koliko nam v inozemstvu škoduje taka politika. Beograjski list »Odjek« ima poročilo iz Zürich, iz katerega je razvidno, kako se evropska politična javnost zanima za razvoj krize pri nas. Vlada je sicer vse storila, da v evropski javnosti očrni sedanje opozicijski blok. Pa ni uspeha, saj imajo

vse države v Beogradu svoje poslanike in časnike, ki na svoje oči vidijo, kako se pri nas godi. Tako tudi poročajo svojim vladam. Edino le Italija je navdušena za sedanji režim, ker se boji za rimsko pogodbo. Angleško in švicarsko časopisje smatra enoten in sporazumni nastop Srbov, Hrvatov in Slovencev za ureditev države in proti sedanji vladi za največji dogodek iz leta 1918. Dopisnik veli, da se Macdonald sam živo zanima za razvoj krize in zahteva podrobnih poročil. Časopisje celega evropskega zapada je dobro poučeno, da sta v Jugoslaviji dva tabora: Prvi je Pašićev, ki ga podpira sedaj renegat Pribičević s svojimi privrženci. To je samo srbski, reakcionarni in koruptni režim. Drugi tabor je Davidovičev, v katerem so zastopani vsi narodi te države. Ta tabor zahteva enakopravnost vseh, spoštovanje zakonov in poštenje v politiki in upravi. »Parola sedanjice vlade: boj do konca z blokom — je v inozemstvu slabo vplivala ter se bo nad patentiranimi rešitelji državnega edinstva hitro maščevala. V nobenem slučaju pa ne bo nikogar premotila. — Sotrudnik pariškega »Tempsa« me je včeraj vprašal: »Kdo bolj sovraži Hrvate, gospod Pašić ali gospod Pribičević?« Iz tega vprašanja se jasno vidi, kako tudi Francozi presoja sedanje koalicijsko in njeno politiko. — Demokrati v Črni gori pa imenujejo Pašić-Pribičevićevo družbo »svet mraka in korupcije«. List »Narodna Rijec« pravi, da bi Pašićeva družba rada s silo oblasti brez izbire sredstev uklonila ali zlomila vse ki so ji na potu. Nato obsoja Pribičevića, ker je odšel med radikale in pravi, da Pašićeva korupcionistična vlada razdvaja, a ne spaja. Sviri pred nasiljem in pravi, da bi to bila nevarna igra. »Pritisnuto jače sve na više skače.« Pašićev boj proti parlamentu je boj proti ljudstvu. Toda to ljudstvo ne bo več pustilo, da bi mu kdo na glavi tolkel — luk, to ljudstvo ne bo trpelo tistih, ki so se sami proglasili za državo. Demokracija cele države mora vstati na boj proti tiranstvu in mraku. V tem boju bo pomagal vsakdo, kdor hoče v svobodni državi biti svoboden človek.

Pametna srbska sodba. V belgrajskih »Novostih«, ki so organ kluba srbskih zemljoradnikov, je napisal poslanec Arangjelović sledeče: »Hrvatom in Slovincem očita radikalno časopisje sovražne namene in separatizem, ker zahtevajo, naj bi bila država drugače urejena, kakor je danes. Ali je pa tudi res, da je nezadovoljnost Hrvatov in Slovencev z današnjo državo istovetna z željo po onih časih, ko so bili Hrvati in Slovenci izročeni Nemcem in Madžarom na milost in nemilost? Ali se ne da njihove nezadovoljnost razlagati z željo po izboljšanju uprave potom avtonomije, ne da bi trpelo državno edinstvo? Ali je naša, na vidovdanski ustavi sloneča državna uprava res tako vzorna, da je treba smatrati vsako željo po njeni izpremembi kot veleizdajo?«

Onevne novice.

Pozor na moder križ in položnice!

Kongres slovenskih geografov in etnografov se bo vršil letos od 4. do 8. junija v Pragi. Že leta 1914 je sprožil idejo takega kongresa beograjski učenjak svetovnega slovesa, prof. Jovan Cvijić, a svetovna vojna je takrat to preprečila. Po vojni je tak kongres postal lažji pa tudi še bolj potreben, zato je že leta 1922 profesor Cvijić stopil v stik s praškimi učenimi krogi, da se tak kongres čim prej skliče. Premagati je pa bilo še razne težave. Pridobiti je bilo treba za to idejo tudi Bolgare in Poljake in pa najti potrebnih gmotnih sredstev. Prvo se je posrečilo, finančno pomoč je zagotovila čehoslovaška vlada. Kongres se torej še letos sestane, ker za 1. 1925 je v načrtu že vseslovanski arheološki kongres v Splitu povodom otvoritve ondodnega novega državnega muzeja. V pripravljalnem odboru v Pragi, ki pripravlja vse potrebno za kongres, je tudi naš rojak, vseučilišni profesor dr. M. Murko. Vabila na razne znanstvene korporacije se že razpošiljajo. Zeleti je, da se Slovenci udeležijo tega kongresa v čim večjem številu. To zahteva ne samo naša čast, marveč tudi potreba. — Naše narodopisno znanstvo je še komaj v povojih. Naši znanstveniki bodo dobili mnogo nove pobude pri Čehih, ki so že čudovito napredovali v narodopisju svoje zemlje. Kako natančno so poznali vsako ped češke zemlje, se je pokazalo prav konkretno za časa mirovne konference v Parizu. Pred kongresom in zlasti po kongresu so v načrtu razni izleti v najzanimivejše kraje čehoslovaške države. O kongresu bomo še poročali, ko dobimo natančnejše podatke iz Prage.

Pri Sv. Marjeti ob Pesnici se je shod SLS na velikonočni ponedeljek izvanredno lepo izvršil. Udeležba je bila nepričakovano velika. Navzoči vsi župani. Predsedoval je načelnik krajevnega odbora SLS g. Fr. Ilesič, za podpredsednika je bil izvoljen župan g. Vrlić iz Grušove. Poročilo o položaju je podal naš poslanec Franjo Žebot. Ljudstvo je neprestano odobraval politiko SLS in Jugoslov. kluba v borbi proti koruptnemu in nasilnemu režimu. Ljudstvo pazno zasleduje potek velike borbe, katero bide sedaj dr. Korošec s svojimi zavezniki proti Pašiću in Pribičeviću. To se je videlo iz pritrdjevanja in odobravanja. Izdajstvo Pribičevićevih demokratov obsoja vse ljudstvo brez izjeme. Shod je naročil našim poslancem, naj nadaljujejo borbo proti korupciji, krivici in nasilju.

Dva uboja za Velikonoč. Na velikonočno nedeljo je prišlo v Limbušu pri Mariboru med fanti do pretepa, v katerem je dobil delavec Franc Čeh težke poškodbe. Iz boja je odnesel krvave rane na glavi in telesu, radi česar je bil prepeljan v mariborsko bolnico, kjer je izdihnil. — Drugega dne, v ponedeljek, se je dogodil v sosednji vasi Ruše enak žalosten slučaj. Pijani fantalini so napadli delavca Josipa Mak. 22letni Šimek mu je zasadel žepni nož v prsi ter mu prerezal žilo odvodnico. Mak je na

posledicah rane v par urah umrl, Simeka pa je oddalo orožništvo mariborskemu sodišču.

Radikalno ropanje na vse strani. — Muslimanska »Pravda« poroča o pljačkah radikalov po Bosni to-le: V Tesliću (južno od Banjaluke) je takozvana »Prva d. d. za eksploatacijo drv«. Pri tem ogromnem podjetju imajo vedno radikali svoje prste zraven in dokaj uradnikov te firme, ki so se zapisali med radikale, so postali takorekoč preko noči milijonarji. Ravnatelj te lesne firme je tujec — Madžar Karoly, ki je slepo orodje v rokah radikalov. Nek trgovec, ki pa slučajno ni radikal, je ponudil zgoraj omenjeni trdki 10 vagonov sene po tri krone. Firma je odbila njegovo ponudbo. Ta trgovec je kratkoma prodal seno radikalni Kostu Lipiču. Sedaj je poskusil prodajno srečo pri trdki radikal Lipič, ki se je obrnil naravnost na glavnega ravnatelja g. Karolyja in mu ponudil seno po 5 K 1 kg. Karoly je izdal nalog, da se kupi ravno isto seno, ki je bilo ponujeno od ne-radikala za 3 K, sedaj od radikala po 5 K. Gospod radikal Lipič je mirno pobasal lep dobiček v žep. Radikalni eksponent Peter Stanojevič je imel posekanih 100 vagonov drv. Obrnil se je naravnost v Beograd na radikalijo, ta je pritiskala na trdki v Tesliću, ki je kupila drva zelo drago in je še morala dati radikalni Stanojeviču na razpolago vagon. Minister za šume in rude je dal predsedniku občinskega odbora v Tesliću dovoljenje, da poseka na Čavka planini 2000 kub. metrov drv in to po najnižji ceni. Gospod predsednik je zaslužil pri teh drvah »borih« 150 tisoč dinarjev. Da bi pa pristaši radikalije še lažje ropali pri podjetju, je vlada prisilila firmo in je ta morala sprejeti kot računkega direktorja popolnoma nesposobnega človeka. Ta računski direktor je neki Stanković, radikalni agitator, ki je dovršil samo analfabetski kurz, a sedaj je računski direktor in to samo radi tega, ker nima niti pojma o kakem računu in ga lahko sedaj denarjaželjni radikali izrabljajo čisto po svoji volji. Slučajev, kakor ravnokar navedeni, pravi »Pravda«, bi lahko našli bogzna koliko, a smo jih navedli le par za vzgled, kako lahko postane v Bosni radikal kar tako preko noči milijonar.

Po ženitvi v zapor. Pred dvema letoma se je prijavil Franc Ušej iz Črnič v Primerju za službo karabinerja, katero je tudi dobil. Svoje mesto pa je izrabil ter kradel in ropal kar na veliko. Ko so njegova dela prišla na dan, je pravočasno pobegnil v Jugoslavijo, v Ljubljani pa ga je aretirala policija. Odsedel je 10 mesecev v preiskovalnem zaporu, ker se pa italijanske oblasli za njega niso zmenile, je bil izpuščen. Odsel je v Slavonijo, kjer se je kmalu nato oženil z bogato vdovo. Med tem pa ga je sodnija v Trstu obsodila na sedem let ječe in zahtevala od jugoslovanske policije njegovo izročitev. Ušej so iskali povsod, samo tam ne, kjer se je nahajal. Morebiti bi cel stvar zaspala, da se ni nekega dne pripeljal v Ljubljano po neki kupčiji. Nek detektiv ga je spoznal v gostilni ter ga aretirat. Mesto k svoji lepi vdovici, se je moral podati pod spremstvom stražnikov v Trst, kjer bo svojo kazen odsedel.

Srečni občani. Mnogo so že listi pisali o srečnem mestu Milni na otoku Braču, kateremu je zapustil rojak Sargo v Ameriki svoje ogromno imetje. Te dni je dospel v občino prvi obrok velike zapuščine, 40.000 funtov šter lingov. Za občinske očete tega mesteca je sedaj nastala strašna skrb, kako gospodariti z denarjem, da bo imela od njega korist cela občina. Najprej so v mestu pričeli popravljati ceste in poti, da zaposlijo domače delavstvo, ki je brez dela. V mestu je uveden brezplačna zdravniška praksa. Občani ne plačujejo nikakih davkov. Za mestne sirote se gradi sirotišnica. Z ostalo glavnico nameravajo ustanoviti veliko industrijsko podjetje, kjer bi dobili trajno delo domačini, ki so bil dosedaj brez posla. Svojemu dobrotniku namerava občina postaviti dostojen spomenik. Zapuščina ne bo tako hitro izrabljena, ker je v resnici ogromna. Če bi jo razdelili med občane, bi prišlo na vsakega skoro milijon kron.

Umor v policijskih zaporih. V nedeljo je bilo v Beogradu delavsko protestno zborovanje radi strašnega zločina, ki se je zopet dogodil v policijskih zaporih. Dne 5. t. m. je policija aretirala delavko Ljubico Ljubičević, ki je bila obdolžena, da je svojemu delodajalcu pokradla več metrov platna. Na podlagi te obdolžitve so beograjski policaji začeli preiskovati po svoji stari navadi z batinami ter so delavko tako pretepali in mučili, da je še isti dan umrla. Ta zločin, ki pa ni prvi, je najboljši dokaz in obiležje današnjega teroja in nasilnega režima, ki prenaša »proste roke« od Pribičevića, Pašića in drugih tudi na fašiste in policaje, da pri svojem nasilnem početju prav nič ne mislijo na zakone in na odgovornost.

Podkupljeni porotniki. V Splitu so bili aretirani porotnik Martin Padonič in dva zločinca, ki sta bila pri zadnjem porotnem zasедanju oproščena, dasi sta zločin priznala. Proti porotnikom je obstojala sumnja, da so bili podkupljeni. Državnemu pravdniku se je posrečilo dobiti dokaze, na temelju katerih je dal aretirati Padoniča, dočim proti ostalim porotnikom še vodi preizkavo.

Iz Rogaske Slatine se nam poroča: Dolga zima in neprestano deževje je zadržalo v letošnjem letu priprave za bodočo sezono. Ker nam pa vremenski preroki napovedujejo za drugo polovico meseca aprila boljše vreme, se bo s podvojeno silo zamujeno popravilo, tako da bo zdravilišče v pravem času moglo odpreti svoja gostoljubna vrata. Po zimi polni padavin upamo na suho poletje in istega manjenja so najbrže tudi naši gosti, ker že pridno naročajo sobe, da bi se izognili stanovanjskim neprilicam, katere so se pokazale pretečeno sezono. Ker se je posrečilo pridobiti lepo število novih sob, se stanovanjske krize, kakoršna se je pokazala zadnjo sezono, ni več bati. Sicer pa bi bilo želeli, da bi gosti izrabili čas pred sezono

in po sezoni, ker so ne glede na znižanje vseh cen meseci maj, junij in september v Rogaski Slatini neprimerno lepši kot julij in avgust. Ze narava nam ponuja v tem času toliko lepote in skoro dnevnih sprememb, da se posebno inozemski gosti za ta čas ne morejo načuditi tem zanimivim njenim pojavom. Vrh tega ni navala v restavracijah in pri kopelih, ker je posebno važno za bolne in nerodne goste. Na mesto odstopivšega kopališkega zdravnika dr. Simonitscha se je posrečilo upravi zdravilišča pridobiti g. univ. prof. dr. E. Šlajmerja, katerega obče znano ime bo postalo privlačna sila za zdravilišče. Ker bodo cene ostale približno iste kot v pretečeni sezoni, je pričakovati, da obisk v tekočem letu ne bo zaostal za lansko sezono.

Lek proti revmatizmu. Lek »Radio-Balsamica« je že dobro znan našemu svetu radi svojega izrednega delovanja. O leku so se izrazili najpovoljnije naši lekarji, a zdaj že prihajajo zahvalna pisma iz inozemstva, kjer se lek »Radio-Balsamica« proti vsem vrstam revmatizma uporablja s prav dobrim uspehom. Radio-Balsamica je osnovana na popolnoma novih principih, ki še dosedaj v medicini niso bili poznani. Lek deluje jako hitro, in ne zapušča nikakih posledic ne na koži ne na organizmu, lahko ga rabijo tudi ljudje s slabim srcem brez vsake nevarnosti. Za izdeljavo tega leka je otvoril dr. Rahegejev nov laboratorij v Beogradu, Kosovska ulica 43.

259

Iz Maribora.

»Tabor« proti Cirilovi tiskarni. V velikonočni številki poziva mariborski »Tabor« svoje občinstvo na boj kot prodajalne in tiskarne sv. Cirila. To je sicer že večkrat storil. Pomagajo mu pri tem delu »Jutru«, »Učiteljski Tovariš« in drugi policijski listi, ki že nad eno leto gonijo vedno isto »lajno«. Seveda jim to nič ne izda. Prodajalna Cirilove tiskarne je vedno polna, včasih celo tako polna, da stranke niti na vrsto ne morejo priti. Svetovali bi »Taborovim« urednikom, da bi si to vrvenje in življenje v prodajalni Cirilove tiskarne enkrat pogledali! Ne strankarstvo, pač pa zmerne cene imajo privlačno silo za odjemalce. Po enoletnem hujskanju so »Tabor« in drugi njemu slični kriminalistični tipi dosegli to, da Cirilova tiskarna še letos otvori posebno podružnico za svojo prodajalno v novi bančni palači pred frančiškansko cerkvijo in sicer za to, da razbremenijo svojo prodajalno v Koroški cesti 5. Dasiravno pa hujskanje »Tabora« in podobnih glasil Pribičevićevih kriminalnih tipov nad vse blagodejno vpliva na razvoj podjetij Cirilove tiskarne, se moramo vkljub temu s tem nekoliko natančneje pečati. Prihajemo predvsem tole: »Slov. Gospodar« in pozneje »Straža« sta se borila zoper Nemce in nemškularje skupno nad 50 let. Boj je bil posebno oster s takratno »Marburger Zeitung«. A ta boj se je vršil vedno le med listi. Tudi v najhujših nemškutarskih časih se ni zgodilo, da bi bila kdaj »Marburger Zeitung« hujskala na boj kot zoper Cirilovo tiskarno ali njeno prodajalno. Listi so bili v medsebojnem boju, a ta boj se nikdar ni raztezal na tiskarne, ki so tiskale liste. Tiskarne so bile gospodarska podjetja, ki so proti plačilu tiskale liste; nikomur niti na misel ni prišlo, napadati kako tiskarno radi tega, ker je tiskala ta ali oni list, ker listi niso last tiskarn, ampak se le tiskajo v tiskarni, in tiskarna seveda ni odgovorna za njih vsebino. Tako je bilo v Mariboru, ko so se po njem še šopirili Nemci. Drugačne metode pa je prinesel v Maribor »Taborov« šefredakter Špindler, ki je že naveden v izobilju uživati »klerikalne« dobrote in bi zato rad vsa »klerikalna« podjetja na župi požrl. Konstatiramo nadalje, da je med Cirilovo in Mariborsko tiskarno, kolikor nam je znano, dozdaj še vedno vladalo prijateljsko razmerje, kakor je neobhodno potrebno med podjetji, ker ravnatelj Mariborske tiskarne nikakor ne stoji na tako nizkotnem stališču, kakor — šefredakter — gospod Špindler. — Dozdajno prijateljsko razmerje med obema tiskarnama je dalo tudi povod medsebojnemu dogovoru za skupni nastop vseh slovenskih strank pri mariborskih občinskih volitvah. Dvomimo pa, da bi tako »rovčarsko« hujskanje šefredakterja Špindlerja bilo v poseben prid dogovorjenega in sklenjenega sporazuma. Tudi mi bi lahko začeli pisati proti Mariborski tiskarni in drugim demokratskim podjetjem, a na to pot »Taboru«, »Jutru« in »Učiteljskemu Tovarišu« pač ne bomo sledili. Nam je pre-nizkotno, preogabno in prepustimo Pribičevićevim demokratom Špindlerju in njegovim sodrugom, da se valjajo v tem blatu.

Shod Slovenske ljudske stranke za mesto Maribor se vrši jutri v četrtek, dne 24. aprila ob 8. uri zvečer v novi dvorani Gospodarsko-zadružne banke (poleg samestana oo. frančiškanov) in pritličju. Govorijo poslanca Vesenjaka in Zebot ter ravnatelj dr. Jerovšek.

Davidovičevi demokraci v Mariboru. Iz popolnoma zanesljivega vira izvem, da so se tudi demokraci v Mariboru razkrhali med Davidovičevce in Pribičevićjance. Trezno misleči možje obsojajo gnusno izdajstvo Pribičevićevega krila. Večina uradništva in gospodarskih krogov je pričakovala, da se bodo razmere v naši državi po Pašičevem padcu vendarle začele ozdravljati. A ker je ravno Pribičević v usodnem trenutku priskočil Pašiču na pomoč, nosisi Pribičević-Zerjavova frakcija vso odgovornost za nadaljevanje krivičnega režima. Organizacijo Davidovičeve grupe v Mariboru vodijo trezni in odlični možje iz demokratske stranke.

Opozarjamo na prosvetni večer v petek, dne 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Lekarniški ulici 6, ki ga priredi Prosvetna zveza v Mariboru kot zaključek predavanja Prosvetnega kartela. Izredno zanimiv spored z glasbenimi in pevskeimi točkami bo nudil vsakemu dovolj

izbire. Vstop je prost, brez vsakršne vstopnine, tudi brez prostovoljnih prispevkov. Posebnih vabil ne bo razposlanih, zato vabimo vse, ki jim je do resnega ljudskega prosvetnega dela, k obilni udeležbi. Posebej pa so še vabljeni vsi gospodje predavatelji, ki so imeli predavanja v sezoni. Spored bo na razpolago zvečer pred začetkom.

Poslava 1. maja. Letošnji 1. maj proslavi krščansko-socialno delavstvo v Mariboru na sledeči način: Ob 9. uri dopoldan sv. maša v frančiškanski cerkvi. Po maši se vrši v dvorani Zadružne gospodarske banke delavski shod na katerem poroča g. narodni poslanec Franjo Žebot. Popoldne skupni izlet z godbo kat. Omladine na Goro pri Sv. Petru. Zbirališče od dveh popoldne pri železniškem mostu na Meljski cesti. Delavci, udeležite se polnoštevno te zabave! — Okrožno načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze.

Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 6. maja ob 5. uri popoldne v kazini na Slomškovem trgu zanimivo predavanje. Vse članice se vabite, da se predavanja v obilnem številu udeležite. Odbor.

Druga poštna ambulančna zveza na progi Maribor—Kotoriba. Poslanci Jugoslov. kluba (dr. Hohnjec, Žebot, Vesenjaj, Bedjanič, Falež, Klekl in Siftar) so dne 11. t. m. poslali poštni direkciji v Ljubljani spomenico, v kateri dokazujejo, da bi bilo treba na črti Maribor—Kotoriba uvesti še eno (popoldansko) ambulančno zvezo. Sedanja zveza je preobremenjena. Posebno pa trpijo mesta in trgi na tej progi, ker dobivajo iz Maribora samo enkrat na dan pošto. Ker je že pred vojsko ambulančna pošta po dvakrat na dan prevažala pošto iz Maribora, je to sedaj še tembolj opravičeno. Direktor pošte g. dr. Debelak je odgovoril s pismom dne 17. aprila poslancu Žebotu, da za sedaj sicer ne more uvesti stalne druge ambulančne, a če bi posamezni večji kraji (Ptuj, Ormož, Središče itd.) prosili za dvakratno pošto, bi se tej želji lahko ustreglo. Nadalje piše g. direktor: »Za progo Pragersko—Ormož—Murska Sobota se bodo razmere izboljšale meseca oktobra 1924, ko bo odprta nova železnica in bom vpeljal ambulančno pošto Maribor—Hodoš, tako da bodeta od Maribora do Ormoža po dve ambulančni pošti dnevno.«

Prvi radio-koncert v Mariboru. Sinoči se je vršil na mariborski glavni pošti zanimiv poskus z brezžičnim sprejemnim aparatom. Prireditelji so povabili zastopnike tukajšnjih listov in nekaj občinstva, ki je z zanimanjem poslušalo koncert berlinske oddajne postaje. Na sporedu so bile razne glasbene, pevske in zabavne točke, ki so se v Mariboru kljub nekaterim hibam, katere je zakrivil aparat, zelo jasno slišale. Ta poskus je bil prvi svoje vrste v Mariboru ter bo gotovo pripomogel, da se bo radio začel širiti tudi med privatniki, ki so toliko petični, da si lahko nabavijo sprejemni aparat.

Klub mariborskih farmacevtov zavrača neutemeljene govorice, ki krožijo po Mariboru, ter hkrati ugotavlja, da se oddajo in pripravljajo zdravila po vsakem receptu — bilo privatnem, bilo na račun bolniških blagajn, — v vseh lekarnah brez izjeme enako vestno, točno in natančno po zdravniškem predpisu. KMF z vso odločnostjo odklanja pogoste očitke, češ, da je recepturno delo v tej ali oni lekarni površno, oziroma, da se ne ravna vsi asistenti točno po zdravniških predpisih. Vsak lekarnar in diplomiran lekarniški asistent se ravna pri izdelovanju zdravil po istih predpisih, izdanih od ministrstva narodnega zdravja v Beogradu. Klub na dalje opozarja, da dobivajo državni in mestni uradniki, ter nameščenci samo na podlagi legitimacije v vseh lekarnah brez izjeme 20 odstot. popusta.

Izjava. Podpisani dr. Josip Povalej izjavljam, da sem v vseh očitkih in trditvah nepravilnosti in nekorrektnosti, katere bi naj zakrivil g. okr. glavar dr. Lajnsič, informiral dne 15. 9. 1923 g. dr. Josipa Leskovarja in dr. Jerovška le po izrecnem nalogu tedanjega vodje Mariborske oblasti g. načelnika dr. Vukota Pfeiferja. Resnici na ljubo pa izjavljam, da meni osebnoo kakem nepravilnem ali nekorrektnem postopanju g. dr. Lajnsiča ni ničesar znanega, ter nisem imel niti tedaj niti nimam danes najmanjšega poudara za kakršnokoli obdolžitev g. dr. Lajnsiča. Maribor, dne 14. aprila 1924. Dr. Josip Povalej l. r.

Spomnite se pri posebnih prilikah Prostovoljne požarne brambe in nje rešilnega oddelka v Mariboru z darovi za novi rešilni avto.

KARO-čevlji
MARIBOR, Koroška c. 19.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

4

»Dete, edina potomkinja rodu Marnyjev«, je govoril, »ne pozabi, nikdar ne pozabi imena Pavel Dérouté! In prisezi mi, da boš maščevala smrt bratovo na njegovem morilcu!«

Otrok je bila tistikrat, ni razumela očeta, pa strah jo je bilo, ljubila je očeta, smilil se ji je, in pokorno je ponavljala za njim strašno prisego:

»Prisegam pri Bogu vsemogočnem, da bom poiskala Pavla Dérouté in maščevala bratovo smrt —.«

In kmalu na to je oče umrl. Sama je ostala, sirota brez starišev, brez varuha in zaščitnika. Edina stara Petronela, njena dojilja in zvesta, dolgoletna služkinja njenih staršev, ji je ostala. In strašna prisega, težka dolžnost je ležala na njeni duši —

Z vso silo je odtrgala spomin in misli od teh mučnih prizorov. Silila se je in rajši mislila na dobrote, ki jih je delil Pavel njej, siroti zapuščen, v nevarnih dnevih revolucije.

Mislila je nazaj na prizor, ki se je odigral, komaj par tednov je bilo temu, pred Déroutédovo hišo.

Tistokrat je še stanovala s Petronelo v očetovem domu. Po opravkih je šla v mesto. Pred Pavlovo hišo je stala gruča pijanih žensk, pravih hijen revolucije. Sama ni vedela, kako je prišlo, — pa zaklicala jim je, naj se ji izognejo. Ulica je bila blatna. In nato jo je drhal napadla. Preveč snažno in lepo jim je bila oblečena —. Obleko so ji hotele strgati s telesa —.

Kdo ve kaj bi se bilo zgodilo, da ni na njeno klicanje prihitel Pavel Dérouté in jo potegnil v vežo. In nato je govoril razsrjenim množicam in mirno so se razšli ljudje. Zastavil je svoj ugled, svojo priljubljenost, rešil ji je življenje —.

In kako gostoljubno je ponudil pribežališče v svoji hiši njej in Petroneli, ker nista bili več varni sami v očetovi palači!

Že par tednov je bila gost v Déroutéovi hiši. Kako ljubzeniva je bila njegova mati, kako prijazna Anica, uboga pohabljená sirota, kako vljuden, skrbljiv, da, ne-žen je bil Pavel —.

Silila se je, da ne bi sovražila Pavla —.

Kaj je bilo pravzaprav tisto čuvstvo, ki jo je navdajalo do Pavla? Ali ga je res sovražila —?

Onidan sta bila na sprehodu. Kako ji je burno utripalo srce —! Ali ni bila skorajda srečna in vesela, ko ji je pravil in zatrjeval in prisegal, da ni kriv smrti njenega brata.

Mladi, šestnajstletni, vročkrvni Marny mu je dvo-voj vsilil, prav vsilil, je pravil. In zaradi malenkostne stvari. Prositi ga je hotel odpuščanja, dati mu je hotel popolno zadoščenje, pa Marny ni hotel ničesar slišati o zadoščenju.

Napadel ga je, braniti je moral svoje življenje. Ni imel namena ga umoriti —.

Pavel ni bil kriv bratove smrti —.

Ah, kolik mir ji je dajala ta misel —, koliko srečo —!

Toda prisega —!

Vedno in znova je čula svoj lastni glas, ki je ponavljal za očetom.

»Prisegam pri Bogu vsemogočnem, da bom poiskala Pavla Dérouté in maščevala bratovo smrti —.«

Ali ji ni Bog sam, po tolikih letih, pokazal kaj naj stori?

(Dalje prihodnjič).

Trgovski učenec(-ka), ki ostane v celi oskrbi staršev, se sprejme takoj pri Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev v Mariboru, Stolna ulica 5. 263

Sedlarski vajenec močan, se sprejme takoj pri Josipu Ramšak, Ruše. 260 2—1

Izvrsten pohorski sadjevec se dobi v Gregorčičevi ulici št. 23 na dvorišču. 261 2—1

Stavbene okraske iz mavca, cementa in umetnega kamna izdeljuje Alojz Kocijančič, kipar v Mariboru, Mlinska ulica 17. 262

Somišljeniki inserirajte!

CUNJE

krojaške, suknjene in platne ne odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

Trgovina Martin Šumer ≈ Konjice ≈

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana prilžnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50—1

Jeričev vinotoč v Počehovi zopet odprt.

Naznanjam svojim cenjenim odjemalcem, da sem se preselila s svojim strojnim pletenjem 1. aprila iz Rajčeve ulice 4 v Splavarsko ulico 6 in se nadalje priporočam za izdelovanje vsakovrstnih jopic: možkih, ženskih, otroških, kakor tudi popravljanje pletenin in nogavic. S spoštovanjem Josipina Klavara. 255

Stare tračnice (šine) se dobe najcenejše pri Jos. Baumeister, Aleksandrova cesta 20. Maribor. 256

Premog, iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

Lepo cepano in žagano kolje za vinograde ima po ceni na prodaj Straschill in Felber, trgovina z lesom. Maribor, Pristan. 237 3—8

IVAN KOVAČIČ

Koroška cesta 10 MARIBOR naspr. C. ilove tisk.

Velika zaloga stekla, porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. Vse po najnižji ceni. —: Točna in solidna postrežba! —:

Edina slov. trdka testroke v Mariboru!
Poskusite in prepričate se!

Veletrgovina
špecijske in kolonijal-
nega blaga ter deželnih
pridelkov

Miloš Oset

Maribor, Glavni trg
(preje M. Ziegler.)

Telefon 173.

Špecijsko in koloni-
jalno blago se prodaja
po najnižji dnevni ceni.
Zahtevajte cenik!

Kdor zida ali popravlja hišo,

kupi po najnižji ceni

nosilce (traverze), žičnike (žreblje) cement, strešne
lepenke itd. kakor vsake vrste železnine pri

IVA. KORAŽIJA, MARIBOR

Aleksandrova cesta 42. — Meljska cesta 1.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO

Na drobno!

Na debelo!

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Ispravi vse bančne posle najkrajše. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije